

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk

2011/2012

MI1002

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utfloden: statistik och mikrodata	6
1.4	Dokumentation och metadata	6
2	Uppgiftsinsamling	6
2.1	Ram och ramförfarande	6
2.2	Urvalsförfarande	6
2.3	Mätinstrument	6
2.4	Insamlingsförfarande	6
2.5	Databeredning	6
3	Statistisk bearbetning och redovisning	7
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	7
3.2	Redovisningsförfaranden	7
4	Slutliga observationsregister	8
4.1	Produktionsversioner	8
4.2	Arkiveringsversioner	8
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	8

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Gödselmedel och kalk

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 87
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23, Örebro
Kontaktperson: Gunnel Wahlstedt
Telefon: 019-17 62 45
Telefax: 019-17 70 87
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte. Statistiken produceras i samarbete med Jordbruksverket, som sköter insamling.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller

reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Primäruppgifter finns sparade vid SCB sedan 1985. Fr.o.m. 2007/2008 och därefter vid Jordbruksverket.

0.9 EU-reglering

Ingen formell EU-reglering finns gällande denna statistik men uppgifterna efterfrågas ändå av Eurostat.

0.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för mineralgödsel finns sedan 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Fr.o.m. 2006/07 framställs statistiken vid enheten för lantbruksstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala försäljningen till jord- och trädgårdsbruket av kväve, fosfor och kalium i mineralgödselmedel och följa utvecklingen över tid. Fr.o.m. gödselåret 1995/96 ingår uppgifter om försäljningen av svavel samt uppgifter om fosforgödselmedlens kadmiuminnehåll. Fr.o.m. gödselåret 2002/03 insamlas även uppgifter om försäljningen av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling till jord- och trädgårdsbruk.

0.11 Statistikanvändning

Statistikens huvudanvändare är:

- Jordbruksverket och Naturvårdsverket för att följa den regionala utvecklingen av mineralgödselansvändningen i stort samt för att följa upp riksdagsbeslut om reducerad kväve- och kadmiumtillförsel till åkermark.
- Jordbruksverket, används som input till EAA (Economic Accounts for Agriculture) som är en ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn och beräknas enligt regler som fastställts av EU:s statistikmyndighet Eurostat.
- Kemikalieinspektionen för miljömålsuppföljning avseende kadmium.
- Sveriges lantbruksuniversitet, lantbruksskolor och annan utbildningsverksamhet inom jordbruk och miljö för undervisning och forskning.
- Länsstyrelser och andra regionala organ för planering och rådgivning.
- Statistiken ingår i underlaget för Sveriges klimatrapportering vid beräkning av utsläpp av växthusgaser, se förordning om klimatrapportering (SFS 2005:626).

- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bl.a. massmedia, allmänhet, miljöorganisationer och jordbrukets egna organisationer.

0.12 Uppläggning och genomförande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel var skyldiga att till Skatteverket betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll t.o.m. december 2009. SCB/Jordbruksverket erhöll då årligen en förteckning från Skatteverket över företag som betalt miljöavgifter. Beskattningen av gödselmedel slopades 1 januari 2010. En aktuell populationsram skapas genom att komplettera uppgiftslämnande företag i ramen från 2009 med nytillkomna företag på marknaden. Uppgifterna insamlas via postenkät. Postenkäten sändes ut i november 2012. För de uppgiftslämnare som så önskade fanns möjlighet att lämna uppgifter elektroniskt. Enkäten omfattar uppgifter om namn på gödselmedlet, medlets näringsinnehåll med avseende på kväve (N), fosfor (P), kalium (K), svavel (S) och genomsnittlig halt av kadmium (Cd) i fosforgödselmedlen. De försålda kvantiteterna, uttryckta i ton, av olika medel ska redovisas per län.

0.13 Internationell rapportering

Uppgifter om försålda kvantiteter av mineralgödselmedel efterfrågas av Eurostat, OECD och FAO (Food and Agriculture Organization of the united nations).

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade till kommande år.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Observationsstorheterna är i Sverige försålda partier av mineralgödselmedel för användning i jord- och trädgårdsbruk. Respektive företag ger uppgift om försåld kvantitet och näringsinnehåll, innehåll av kadmium i enskilda fosforprodukter samt till vilket län försäljningen sker. Företagen redovisar även uppgifter om ev. tillverkning, import och export men då endast på riksnivå.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheter som statistiken avser att belysa är länsuppgifter för dels försålda kvantiteter i ton, dels försålda kvantiteter per hektar utnyttjad åker av de olika näringsämnena kväve, fosfor, kalium och svavel.

Uppgifterna avser branschens verksamhetsår 1 juli-30 juni, vilket sammanfaller med gödselåret, dvs. den gödsling som sker till årets grödor.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2011/2012	Län, länsgrupper, riket	Mineralgödselns näringsinnehåll av kväve, fosfor, kalium och svavel. Mängd näringsämne per hektar utnyttjad åker	Totalmängd, kvot
Försålda partier av mineralgödsel i Sverige under 2011/2012	Riket	Innehåll av kadmium i fosforgödselmedel	Totalmängd
Försålda partier av gödselmedel tillåtna i ekologisk odling i Sverige 2011/2012	Riket	De ekologiska gödselmedlens näringsinnehåll av kväve, fosfor, kalium och svavel	Totalmängd

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultat från undersökningen publiceras i Statistiska meddelanden, serie MI 30. Uppgifter publiceras också i Sveriges statistiska databaser (SSD). Mikrodata finns sparat enligt avsnitt 4.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation sker i Beskrivning av statistiken och i denna SCBDOK. Vidare är mikrodata dokumenterat i metadata systemet MetaPlus. Undersökningen beskrivs också i det publicerade Statistiska meddelandet.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Försäljningen av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruk är en totalundersökning. Producenter, importörer eller försäljare av mineralgödselmedel var skyldiga att till Skatteverket betala särskilda miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll t.o.m. december 2009. SCB/Jordbruksverket erhöll då årligen en förteckning från Skatteverket över företag som betalt miljöavgifter. Beskattningen av gödselmedel slopades 1 januari 2010. En aktuell populationsram skapas genom att komplettera uppgiftslämnande företag i ramen från 2009 med nytillkomna företag på marknaden.

2.2 Urvalsförfarande

Totalundersökning.

2.3 Mätinstrument

Missiv och postenkät visas sist i denna dokumentation.

Uppdelningen av försålda kvantiteter på län förorsakar problem för vissa uppgiftslämnare. Mineralgödsel försäljningen sker i bland i flera led varför importören/producenten inte alltid vet var de olika partierna slutligen förbrukas. Osäkerheter kan förekomma i uppgifter fördelade på enskilda län. När en vara säljs i flera led finns risk för att kvantiteter kan redovisas dubbelt.

2.4 Insamlingsförfarande

Postenkät skickas ut gemensamt av Jordbruksverket och SCB. Åtminstone en skriftlig påminnelse sker. I enstaka fall lyckas SCB/Jordbruksverket inte få kontakt med företag uttagna i undersökningen. Det rör sig då om företag som endast marginellt påverkar statistiken.

2.5 Databeredning

Efter granskning och dataregistrering av insamlade uppgifter omräknas uppgivna kvantiteter handelsvara till rena näringsämnen och summeras till

län, länsgrupper och riket. Med hjälp av arealuppgifter från SJV SM JO 10 SM 1301 (*Jordbruksmarkens användning 2012. Slutlig statistik*) beräknas genomsnittlig gödselgiva av olika näringsämnen per hektar utnyttjad åker.

Utnyttjad åkermark har definierats som summa åkermark exklusive träda, och ospecificerad åkermark.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Inga modellantaganden görs. Vid skattningarna antas fullständig ramtäckning.

Endast punktskattningar beräknas, och de statistiska mått som beräknas är summor för försålda mineralgödselmängder (omräknat till mängd näringsämne respektive mängd kadmium), samt medelvärde av försåld mängd uttryckt i näringsämne per hektar utnyttjad åker. För den senare beräkningen sammanvänds undersökningsresultaten med uppgifter om länsvisa åkerarealer från jordbruksstatistiken.

Total försåld mängd av ett visst näringsämne skattas med:

$$\hat{N}_{total} = \sum_u X \cdot N_{andel} ,$$

där X är mängd försåld mineralgödsel räknat i handelsvara och N_{andel} är andelen näringsämne. Eftersom det är fråga om en totalundersökning används inga uppräkningsstal, och det skattas heller inga varianser.

Mängden försålt näringsämne per hektar, N_{ha} , åkermark skattas med:

$$\hat{N}_{ha} = \frac{\hat{N}_{total}}{\hat{Areal}}$$

där skattningen av N_{total} är enligt ovan, och arealskattningen erhålls från jordbruksstatistiken. Samma formler används för de olika redovisningsgrupperna.

3.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken publiceras i Statistiska meddelanden och Sveriges Statistiska databaser (SSD).

Jordbruksverket publicerar dessutom uppgifter om kvantiteter av enskilda produkter/produktgrupper i en årlig rapport som publiceras i serien ”Statistik från Jordbruksverket”, se www.jordbruksverket.se.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk
Registervariant	Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk
Registerversion	2011-2012

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Samma som produktionsversion. Se avsnitt 4.1.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga särskilda erfarenheter.

Informationsbrev och blankett: Mineralgödsel 2011/12

Mineralgödsel, perioden 1 juli 2011– 30 juni 2012

För uppföljning av uppsatta miljömål och för att ta fram underlag till ekonomiska kalkyler inom jord- och trädgårdsbruket, genomför Jordbruksverket och Statistiska centralbyrån (SCB) varje år en undersökning om försäljning, tillverkning, import och export av mineralgödsel inklusive gödselmedel tillättna i ekologisk odling (t.ex. Biofer och Vinass).

Uppgiftslämnandet är frivilligt men för att uppgifterna ska bli tillförlitliga är alla svar viktiga för oss. Skicka därför in uppgifterna till Jordbruksverket **så snart som möjligt**. Vi har bifogat ett portofritt svarskuvert. Har du frågor angående undersökningen, tveka inte att kontakta någon av oss på nedanstående e-post eller telefonnummer.

Uppgifterna är sekretesskyddade enligt 24 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) och kommer bara att användas för statistiska ändamål. I den statistik som produceras är det inte möjligt att härleda uppgifter till enskilda företag eller personer.

Instruktioner:

- Om du inte tillverkat, importerat, exporterat eller sålt gödselmedel till jord- eller trädgårdshandel under perioden 1 juli 2011 till 30 juni 2012 markerar du "Nej", anger namn och skickar in.
- Om du fyllt i "Ja" på första frågan fyller du i en blankett för varje enskilt gödselmedel.
- Fyll i gödselmedlets namn och markera om det är tillåtet att använda i ekologisk odling.
- Fyll i gödselmedlets innehåll av näringsämnen kväve, fosfor, kalium och svavel, även om gödslet innehåller bara enstaka procent av dessa näringsämnen.
- För gödselmedel som innehåller fosfor fyller du i gödslets innehåll av kadmium – mätt i gram kadmium per ton fosfor – även om den understiger 5 gram per ton fosfor.
- I de fall ni tillverkat, importerat eller exporterat det aktuella gödselmedlet, fyll i mängderna – mätt i ton handelsvara – i respektive fält.
- Fyll i sålda mängder – mätt i ton handelsvara – fördelat på de län dit försäljningen gått, samt summerat i "Hela Riket". Om det är omöjligt att särskilja län, fyll då bara i den totala försäljningen i fältet "Hela Riket". I de fall ni känner till att ni sålt mer till ett specifikt län än vad som används där, fördela då gärna försäljningen på de län där ni tror att det sålda gödslet förbrukas.
- I de fall ni sålt vidare ett gödselmedel som ni själva köpt in från en svensk producent eller importör, ange då varifrån ni köpt gödselmedlet i fältet "Vi har köpt vårt gödsel från:". Detta för att vi inte ska räkna försäljningen av samma gödselmedel flera gånger. Om ni köpt ert gödsel från en svensk tillverkare eller handlare, ange ändå er länsvisa försäljning, så att vi på bästa sätt kan fördela försäljningen per län.

Med vänliga hälsningar,
Jörgen Persson

Gunnel Wahlstedt

Statistikenheten
Jordbruksverket
jorgen.persson@jordbruksverket.se
+46 (0)36-155943

Lantbruksstatistik
Statistiska centralbyrån
gunnel.wahlstedt@scb.se
+46 (0)19-176245

GÖDSELFÖRSÄLJNING SAMT TILLVERKNING, IMPORT OCH EXPORT

1 juli 2011 – 30 juni 2012

Endast gödsel för jordbruk eller yrkesmässigt trädgårdsbruk
Inte gödsel för skogsbruk, hemträdgårdar, golfbanor eller idrottsplaner

Om ni **sålt, tillverkat, importerat** eller **exporterat** mineralgödsel eller gödselmedel tillättna i ekologisk odling under perioden **1 juli 2011 till 30 juni 2012**:

Använd en blankett för varje gödselmedel.

Om det gäller flera gödselmedel kan du använda det bifogade excelbladet istället!

Gödselmedlets namn: <input type="text"/>				Såld mängd gödsel:																																															
Är gödselmedlet tillåtet i ekologisk odling? ☐ Ja				<table border="1"> <thead> <tr> <th>Län</th> <th>Mängd (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Stockholms</td><td>01</td></tr> <tr><td>Uppsala</td><td>03</td></tr> <tr><td>Södermanlands</td><td>04</td></tr> <tr><td>Östergötlands</td><td>05</td></tr> <tr><td>Jönköpings</td><td>06</td></tr> <tr><td>Kronobergs</td><td>07</td></tr> <tr><td>Kalmar</td><td>08</td></tr> <tr><td>Gotlands</td><td>09</td></tr> <tr><td>Blekinge</td><td>10</td></tr> <tr><td>Skåne</td><td>12</td></tr> <tr><td>Hallands</td><td>13</td></tr> <tr><td>Västra Götalands</td><td>14</td></tr> <tr><td>Värmlands</td><td>17</td></tr> <tr><td>Örebro</td><td>18</td></tr> <tr><td>Västmanlands</td><td>19</td></tr> <tr><td>Dalarnas</td><td>20</td></tr> <tr><td>Gävleborgs</td><td>21</td></tr> <tr><td>Västernorrlands</td><td>22</td></tr> <tr><td>Jämtlands</td><td>23</td></tr> <tr><td>Västerbottens</td><td>24</td></tr> <tr><td>Norrbottnens</td><td>25</td></tr> <tr><td>Hela Riket</td><td></td></tr> </tbody> </table>		Län	Mängd (ton)	Stockholms	01	Uppsala	03	Södermanlands	04	Östergötlands	05	Jönköpings	06	Kronobergs	07	Kalmar	08	Gotlands	09	Blekinge	10	Skåne	12	Hallands	13	Västra Götalands	14	Värmlands	17	Örebro	18	Västmanlands	19	Dalarnas	20	Gävleborgs	21	Västernorrlands	22	Jämtlands	23	Västerbottens	24	Norrbottnens	25	Hela Riket	
Län	Mängd (ton)																																																		
Stockholms	01																																																		
Uppsala	03																																																		
Södermanlands	04																																																		
Östergötlands	05																																																		
Jönköpings	06																																																		
Kronobergs	07																																																		
Kalmar	08																																																		
Gotlands	09																																																		
Blekinge	10																																																		
Skåne	12																																																		
Hallands	13																																																		
Västra Götalands	14																																																		
Värmlands	17																																																		
Örebro	18																																																		
Västmanlands	19																																																		
Dalarnas	20																																																		
Gävleborgs	21																																																		
Västernorrlands	22																																																		
Jämtlands	23																																																		
Västerbottens	24																																																		
Norrbottnens	25																																																		
Hela Riket																																																			
Gödselmedlets näringsinnehåll (%)																																																			
Kväve (N)	Fosfor (P)	Kalium (K)	Svavel (S)																																																
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>																																																
↓																																																			
Genomsnittlig halt av kadmium (Cd): <input type="text"/> gram/ton fosfor																																																			
Tillverkad mängd gödsel: <input type="text"/> ton																																																			
Importerad mängd gödsel: <input type="text"/> ton																																																			
Exporterad mängd gödsel: <input type="text"/> ton																																																			
Vi har köpt vårt gödsel från: <input type="text"/>																																																			
Övriga kommentarer, inklusive ändrade kontaktuppgifter: <input type="text"/>																																																			

Frågor? Hör av dig!

Jörgen Persson på Jordbruksverket: jorgen.persson@jordbruksverket.se 036-15 59 43
Gunnel Wahlstedt på SCB: gunnel.wahlstedt@scb.se 019-17 62 45